

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) 2018/969,**9. juuli 2018,****millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 999/2001 V lisa väikemäletsejalistelt pärit määratletud riskiteguriga materjali eemaldamise nõuete osas****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta määrust (EÜ) nr 999/2001, millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 23 esimest lõiku,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruses (EÜ) nr 999/2001 on sätestatud loomade transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate (TSEde) ennetamise, tõrje ja likvideerimise eeskirjad. Määrust kohaldatakse elusloomade ja loomsete saaduste tootmise ja turulelaskmise ning teatavatel erijuhtudel ka nende ekspordi suhtes.
- (2) Määruses (EÜ) nr 999/2001 on kindlaks määratud määratletud riskiteguriga materjal kui selle määruse V lisas loetletud koed ning sätestatud, et määratletud riskiteguriga materjal tuleb eemaldada ja kõrvaldada kooskõlas kõnealuse määruse V lisa ja määrusega (EÜ) nr 1069/2009 ⁽²⁾. Määratletud riskiteguriga materjali eemaldamine on meede, millega püütakse vähendada veiste spongioosse entsefalopaatia (BSE) riski veistel, lammastel ja kitsedel. Lammaste ja kitsede puhul on määratletud riskiteguriga materjali loetelu esitatud määruse (EÜ) nr 999/2001 V lisa punkti 1 alapunktis b.
- (3) Maaailma Loomatervise Organisatsiooni (edaspidi „OIE“) eeskirjad, milles käsitletakse TSEd, on esitatud OIE maismaaloomade tervise koodeksi ⁽³⁾ peatükis 11.4 ning neid kohaldatakse üksnes veiste BSE-tekijate suhtes. Seega ei ole OIE lammaste ja kitsede puhul kindlaks määratud ühtki loetelu kudedest, millega ei tohiks nende BSE-riski tõttu kaubelda.
- (4) Komisjoni strateegiadokumendis transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate kohta aastateks 2010–2015 ⁽⁴⁾ nähakse ette võimalus vaadata uuesti läbi määratletud riskiteguriga materjali kehtiv loetelu teaduslike tõendite alusel ning võttes arvesse epidemioloogilise olukorra muutumist seoses BSEga. BSE osas on epidemioloogiline olukord liidus oluliselt paranenud. 2016. aastal teatati liidus viiest BSE-juhtumist veistel, võrreldes 2001. aastaga, kui teatatud juhtumite arv oli 2 166. BSEga seotud olukorra paranemist liidus tõendab ka fakt, et kooskõlas komisjoni otsusega 2007/453/EÜ ⁽⁵⁾ ning OIE tunnustatava BSE-riski staatuse alusel on 24 liikmesriiki ja ühe liikmesriigi kaks piirkonda tunnustatud väheolulise BSE-ohuga riigiks.
- (5) Komisjoni strateegiadokumendis transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate kohta aastateks 2010–2015 on väikemäletsejalistelt pärit määratletud riskiteguriga materjaliga seoses märgitud sellal käimas olnud riskihindamist määratletud riskiteguriga materjali loetelu asjakohasuse kohta väikemäletsejaliste puhul. Euroopa Toiduohutusamet (EFSA) avaldas selle riskihinnangu 2. detsembril 2010 teadusliku arvamusena BSE/TSE nakkavuse kohta väikemäletsejaliste kudedes (edaspidi „2010. aasta EFSA arvamus“) ⁽⁶⁾. Kõnealuses arvamuses järeldas EFSA, et hinnanguliselt on aastas liidu toidutarneahelasse jõuda võivate BSEga nakatunud väikemäletsejaliste arv väga piiratud, ja kinnitas, et nende hinnangute alusel võib väita, et liidus ei ole väikemäletsejaliste populatsioonis laialtlevikku BSE-epideemiat. See EFSA järeldus kehtib kogu liidu kohta, olenemata liikmesriikide BSE-riski staatusest.

⁽¹⁾ EÜT L 147, 31.5.2001, lk 1.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ning tunnustatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (ELT L 300, 14.11.2009, lk 1).

⁽³⁾ http://www.oie.int/index.php?id=169&L=0&htmfile=chapitre_bse.htm

⁽⁴⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „TSE tegevuskava nr 2 – strateegiadokument transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate kohta aastateks 2010–2015“, KOM(2010) 384 lõplik.

⁽⁵⁾ Komisjoni 29. juuni 2007. aasta otsus 2007/453/EÜ, millega määratakse BSE ohu alusel liikmesriikide, kolmandate riikide või nende piirkondade BSE staatus (ELT L 172, 30.6.2007, lk 84).

⁽⁶⁾ EFSA Journal 2010; 8(12): 1875 [92 lk].

- (6) Nagu on märgitud EFSA ja Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse 9. detsembril 2010. aastal vastu võetud ühises teaduslikus arvamuses loomade ja inimeste TSEde võimaliku epidemioloogilise ja molekulaarse seose kohta, ⁽¹⁾ on kitsede puhul teatatud üksnes kahest looduslikes tingimustes esinenud BSE-juhtumist kogu maailmas ning ei ole teateid ühestki lammastel esinenud BSE-juhtumist. Kitsedel tuvastatud kahe looduslikes tingimustes esinenud BSE-juhtumi puhul olid loomad sündinud enne, kui keelati põllumajandusloomade söötmine töödeldud loomse valguga, ning ajal, kui veiste BSE-epideemia oli saavutamas maksimumi.
- (7) 5. augustil 2015 avaldas EFSA teadusliku arvamuse (edaspidi „2015. aasta EFSA arvamus“) ⁽²⁾ taotluse alusel vaadata uuesti läbi lammaste skreipi prioonide zoonootiline potentsiaal. Kõnealuses arvamuses jõudis EFSA järeldusele, et skreipi ja inimeste TSEde vahelise põhjusliku seose kohta puuduvad tõendid, ning kinnitas, et ainuke tõendatult zoonootiline TSE-tekitaaja on klassikaline BSE-tekitaaja. Lisaks rõhutas EFSA, et puuduvad epidemioloogilised tõendid, oletamaks, et skreipi on zoonootiline, eriti seetõttu, et inimeste esmahaigestumus sporaadilisse Creutzfeldti Jakobi tõppe on nii skreipi minimaalse kui ka suure esinemusega riikides sarnane.
- (8) Seepärast on asjakohane muuta väikemäletsejaliste puhul määratletud riskiteguriga materjali eemaldamise kehtivaid nõudeid, nii et määratletud riskiteguriga materjalina määratletaks üksnes neid kudesid, kuhu nakatunud väikemäletsejalises on koondunud suurim BSE-nakkavus. Kooskõlas 2010. aasta EFSA arvamusega nähtub katseandmetest, et suurim nakkavus esineb BSEga nakatatud lammaste ajus ja seljaajus.
- (9) Kuna praktikas on raske tagada, et koljuluud ei ole saastunud ajukoega, tuleks üle 12 kuu vanuste loomade või juba lõikunud jäävlõikehambaga loomade kolju määrata määruse (EÜ) nr 999/2001 V lisa endiselt määratletud riskiteguriga materjaliks.
- (10) Seepärast tuleks määratletud riskiteguriga materjalina käsitada lammaste ja kitsede puhul üksnes üle 12 kuu vanuste loomade või juba lõikunud jäävlõikehambaga loomade koljut, kaasa arvatud aju ja silmad, ning seljaaju.
- (11) Lammaste ja kitsede põllumajandusliku pidamise eripära tõttu ei ole nende loomade täpset sünniaega sageli võimalik määrata ning seega ei kanta neid andmeid nõukogu määruse (EÜ) nr 21/2004 ⁽³⁾ kohaselt nõutud põllumajandusettevõtte registrisse. Seepärast nõutakse praegu üle 12 kuu vanuste lammaste ja kitsede või juba lõikunud jäävlõikehambaga lammaste ja kitsede puhul aju, kolju ja silmade eemaldamist.
- (12) Lammaste ja kitsede vanuse hindamine hambumuse järgi on üksnes ligikaudne, kuna nii lammastel kui ka kitsedel võib esimese jäävlõikehamba lõikumise aeg erineda mitu kuud. Muud meetodid, millega hinnata, kas tapale saadetud lammaste ja kitsede vanus on üle 12 kuu, võivad pakkuda samaväärset kindlust looma vanuse suhtes. Kuna sellised meetodid võivad sõltuda lammaste ja kitsede tapmise tavadest riigi tasandil, peaks looma tapakohaks oleva liikmesriigi pädev asutus hindama selliste meetodite usaldusväärsust. Seepärast tuleks määruse (EÜ) nr 999/2001 V lisa punkti 1 alapunkti b muuta, et pakkuda võimalust hinnata, kas loom on üle 12 kuu vanune, meetodiga, mille on heaks kiitnud looma tapakohaks oleva liikmesriigi pädev asutus.
- (13) Määruse (EÜ) nr 999/2001 V lisa tuleks vastavalt muuta.
- (14) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 999/2001 V lisa punkti 1 alapunkt b asendatakse järgmisega:

- „b) lammaste ja kitsede puhul üle 12 kuu vanuste loomade või juba lõikunud jäävlõikehambaga loomade või tapakohaks oleva liikmesriigi pädeva asutuse heakskiidetud meetodiga üle 12 kuu vanuseks hinnatud loomade kolju, kaasa arvatud aju ja silmad, ning seljaaju.“

⁽¹⁾ EFSA Journal 2011; 9(1): 1945 [111 lk].

⁽²⁾ EFSA Journal 2015; 13(8): 4197 [58 lk].

⁽³⁾ Nõukogu 17. detsembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 21/2004, millega kehtestatakse lammaste ja kitsede identifitseerimise ja registreerimise süsteem ja muudetakse määrust (EÜ) nr 1782/2003 ning direktiive 92/102/EMÜ ja 64/432/EMÜ (ELT L 5, 9.1.2004, lk 8).

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 9. juuli 2018.

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER
